

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Co to jest naród?	17
Cztery krótkie uwagi metodologiczne	20
Powstanie narodów	23
Prymordialiści i historycyści	23
Naturaliści i konstruktywiści	28
Status ontologiczny narodów	28
Naród – próba opisu typu idealnego	30
<i>Demos</i> , <i>ethnos</i> i naród kulturowy	44
Podsumowanie	54
Słowniczek terminów	56
Rozdział 2. Proces narodotwórczy	59
Inkorporacja geograficzna i społeczna na Zachodzie, mobilizacja ludowa na Wschodzie	60
Główne czynniki narodotwórcze	70
Państwo oraz związana z nim historia i tradycja	70
Zorganizowana religia	71
Mit wspólnego pochodzenia	74
Język	76
Wojna	83
Traumatyczne doświadczenia	84
Instytucjonalizacja grupy	84
Podsumowanie	87
Rozdział 3. Tożsamość i tradycja narodowa	89
Tożsamość indywidualna, społeczna i narodowa jednostki	91
Tożsamości grupowe	95
Tożsamość jednostkowa w kontekście tożsamości grupowej	99
Tożsamość narodowa a świadomość narodowa i identyfikacja narodowa	100
Tożsamość narodowa a tożsamość obywatelska	102
Tradycja narodowa – ciągłość i zmiana, pamięć i zapomnienie	103
Ciągłość i zmiana	103
Pamięć i zapomnienie	105
Podsumowanie	107
Słowniczek terminów	108

Rozdział 4. Stereotypy i uprzedzenia narodowe	111
Stereotypy – mechanizm porządkowania rzeczywistości społecznej	113
Społeczny charakter stereotypów	114
Rodzaje stereotypów	115
Cechy stereotypów	117
Funkcje stereotypów	123
Jak zmieniać stereotypy?	127
Metody badania stereotypów	131
Stereotypy jawne i ukryte	135
Uprzedzenia i dyskryminacja	136
Podsumowanie	137
Rozdział 5. Mniejszości narodowe – definicja i typologie	139
Problemy definicyjne	141
Prawnicza definicja mniejszości narodowych Francesco Capotortiego	146
Typologia mniejszości narodowych	151
Podsumowanie	157
Słowniczek terminów	158
Rozdział 6. Ochrona mniejszości narodowych	161
Prawo międzynarodowe dotyczące mniejszości w okresie międzywojennym	164
Międzynarodowa ochrona praw mniejszości narodowych po 1945 roku	167
Polityka wewnętrzna państw wobec mniejszości narodowych	174
Polskie ustawodawstwo dotyczące mniejszości narodowych	178
Podsumowanie	185
Rozdział 7. Nacjonalizm	187
Ewolucja nacjonalizmu zachodnioeuropejskiego	191
Rodzaje nacjonalizmów	193
Nacjonalizm jako ideologia	199
Funkcje nacjonalizmu	209
Nacjonalizm jako ideologia modernizacyjna – nacjonalizm gospodarczy	211
Podsumowanie	215
Słowniczek terminów	218
Rozdział 8. Konflikty etniczne – próba typologii	221
Źródła zewnętrznych konfliktów etnicznych	223
Źródła wewnętrznych konfliktów etnicznych	226
Konflikt etniczny w obronie tożsamości narodowej	226
Konflikt etniczny związany z poszanowaniem symboli narodowych	229
Konflikt etniczny związany z procesem narodotwórczym	232
Konflikt etniczny jako rezultat zmiany systemowej	233
Konflikt etniczny jako instrument w polityce rządzących	236
Konflikt etniczny jako wynik historycznych resentymentów lub skutek fałszywej świadomości	237
Konflikt etniczny jako wyraz interesów pozaetnicznych lub rodzaj taktyki politycznej	241
Potencjalny konflikt etniczny	242
Podsumowanie	243

Rozdział 9. Nacjonalizm w Europie Środkowej i Wschodniej pod koniec XX wieku	245
Nacjonalizm jako odpowiedź na wyzwanie rozwojowe – horyzont długiego trwania	247
Nacjonalizm jako instrument selektywnej inkorporacji do systemu światowego	249
Nacjonalizm jako rezultat odmiennego rozwoju politycznego i społecznego – horyzont <i>nation building process</i>	254
Odmienna społeczna rola historii	255
Specyfika „topografii narodowości” Europy Środkowej i Wschodniej	256
Nacjonalizm jako rezultat komunizmu i ideologia zastępcza wobec niego – horyzont formacji postkomunistycznej	259
Komunistyczny nacjonalizm	260
Nacjonalizm jako sposób wychodzenia z komunizmu	264
Nacjonalizm jako rezultat komunizmu	267
Nacjonalizm jako ideologia zastępcza wobec komunizmu	272
Podsumowanie	276
Rozdział 10. Państwo narodowe w dobie globalizacji	277
Specyfika europejskiego państwa narodowego	281
Czy koniec państwa narodowego?	284
Zmieniający się kształt i rola państwa narodowego – państwo sieciowe	286
Globalizacja <i>versus</i> lokalizacja, partykularyzm i fragmentaryzacja	289
Podsumowanie	291
Zakończenie	293
Bibliografia	299
Indeks nazwisk	311
Spis tabel	315
Spis rysunków	317